

Orhan GÜRGEN

M. Universität des Saarlandes

KEFALET SİGORTASI SÖZLEŞMESİ

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
KISALTMALAR.....	XVII
ŞEKİL LİSTESİ.....	XIX
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM KEFALET SİGORTASININ TANIMI, UNSURLARI VE HUKUKİ NİTELİĞİ

I. Tanımı.....	6
II. Sözleşmenin Yapısı.....	7
III. Hukuki Niteliği.....	9
1. Kefalet Sigortası Sözleşmesinin Sigorta Sözleşmesi Olarak Sınıflandırılması	10
a. Sigorta Sözleşmesinin Unsurları	10
i. Sigortacı Tarafından Riskin Üstlenilmesi.....	13
ii. Prim.....	14
iii. Sigorta Sözleşmesinin Müstakilliği.....	14
iv. Sigortacıdan Talep Hakkı	15
v. Risk Grubu ve Büyük Sayılar Kanununa Dayalı Organizasyon Yapısı.....	15
b. Kefalet Sigortası Sözleşmesi Bakımından İnceleme.....	16
i. Teminat Taahhüt Eden Tarafından Riskin Üstlenilmesi	16
ii. Sözleşmenin Müstakilliği.....	16
iii. Teminat Taahhüt Edenden Talep Hakkı.....	17
iv. Büyük Sayılar Kanunu ve Prim.....	17

v. Sigortacının Rücu Hakkı.....	18
c. Doktrindeki Konuya İlişkin Görüşler ve Sonuç	19
2. Kefalet Sigortası Sözleşmesinin İş Görme Sözleşmesi Olarak Sınıflandırılması	22
a. Alman Hukuku Kapsamında İş Görme Sözleşmesinin Unsurları	23
i. İşin Görülmesi	24
ii. Bağımsızlık Unsuru.....	25
iii. İktisadi Mahiyette Olması	25
iv. Ücret Unsuru.....	25
v. İş Sahibinin Menfaatini Gözetme	25
vi. İşin Şahsen Görülmesinin Gerekmemesi.....	25
vii. Sözleşmenin Her Zaman Sona Erdirilememesi	26
b. Türk Hukuku Kapsamında İş Görme Sözleşmesi.....	26
c. Kefalet Sigortası Sözleşmesi Bakımından İnceleme.....	27
i. İşin Görülmesi	27
ii. Bağımsızlık Unsuru.....	28
iii. Ücret Unsuru.....	28
iv. İş Sahibinin Menfaatini Gözetme	28
v. İşin Şahsen Görülmesinin Gerekmemesi.....	29
d. Doktrindeki Konuya İlişkin Görüşler ve Sonuç	29
3. Kefalet Sigortası Sözleşmesinin Garanti Sözleşmesi Olarak Sınıflandırılması	31
4. Kefalet Sigortası Sözleşmesinin Teminat Sözleşmesi Olarak Sınıflandırılması	33
a. Teminat ve Teminat Sözleşmesi Kavramı.....	33
b. Teminat Türleri.....	34
i. Kişisel ve Real (Ayni-Nesnel) Teminatlar	34
ii. Bağımlı ve Bağımsız (Soyut) Teminatlar	35
c. Teminat Sözleşmesi ve Sözleşmenin Unsurları	36

d. Kefalet Sigortası Sözleşmesinin Teminat Sözleşmesi Kapsamında İncelenmesi.....	37
5. Kefalet Sigortası Sözleşmesinin Tam Üçüncü Kişi Lehine Sözleşme Olarak Sınıflandırılması.....	39
a. Kavram ve Hukuki Nitelik.....	39
b. Sözleşmenin Kuruluşu	40
c. Sözleşmenin Katılanları	42
d. Sözleşmenin Özellikleri	42
e. Taraflar Arasındaki İlişkiler	43
i. Vaadeden ve Vaadettiren Arasındaki Karşılık-Kapama İlişkisi.....	43
ii. Vaadeden ve Lehtar Arasındaki Doğrudan Edim İlişkisi ...	44
iii. Vaadettiren ve Lehtar Arasındaki Değer İlişkisi	44
f. İfa ve Borcun Sona Ermesi	45
g. Kefalet Sigortası Sözleşmesinin Tam Üçüncü Kişi Lehine Sözleşme Kapsamında İncelenmesi.....	46
6. Kefalet Sigortası Sözleşmesinin Karma Sözleşme Olarak Sınıflandırılması	48
a. İsimli Sözleşmeler ve Karma Sözleşme Türleri.....	49
i. Eklemlili Karma Sözleşmeler	50
ii. Çift Tipli Karma Sözleşmeler.....	51
iii. Bileşik Tipli Karma Sözleşmeler	51
b. Karma Sözleşmelere Uygulanacak Hukuk Kurallarının Tespiti Edilmesi	52
c. Kefalet Sigortası Sözleşmesi Bakımından İnceleme.....	55
i. Teminat Talep Edenin Bedel Ödeme Borcu	55
ii. Teminat Taahhüt Edenin Riziko Taşıma Borcu	55
iii. Teminat Taahhüt Edenin Taahhüt Ettiği Teminata Yönelik Edimini İfa Borcu	56
iv. Sonuç	57

İKİNCİ BÖLÜM
SÖZLEŞMENİN KURULMASI, TARAFLARI
VE SÖZLEŞMEYE UYGULANACAK
KURALLAR

I. Genel Olarak Sözleşmenin Kurulması.....	59
1. Sözleşmenin Kurulmasına Yönelik İrade Açıklamaları.....	59
2. Sözleşmenin Kurulma Anı ve Hükümlerin Yürürlüğü	61
3. Şekil.....	61
a. Türk Borçlar Kanunu'nun 603'ncü maddesi kapsamında konunun incelenmesi	62
II. Sözleşmenin Tarafları	64
1. Teminat Talep Eden.....	64
2. Lehtar	64
3. Teminat Taahhüt Eden.....	65
a. Sigorta Şirketleri.....	66
i. Sigorta Şirketlerinin Kefil Olma Yasağı Bakımından İnceleme	67
b. Bankalar.....	68
c. Finansal Kiralama Şirketleri	69
III. Sözleşmeye Uygulanacak Kurallar.....	70
1. Asli Edim Yükümlülüğüne İlişkin Kurallar	71
a. Müspet Bir Edime İlişkin Teminat Sunulması.....	72
b. Zararın Tazminine İlişki Teminat Sunulması	74
i. Delil Sözleşmesi.....	75
2. Yan Edim Yükümlülüğüne İlişkin Kurallar.....	76
3. Rücu ilişkisine ilişkin Kurallar	76
4. Tam Üçüncü Kişi Yararına Sözleşme Olması Nedeniyle Uygulanacak Kurallar	77
a. Ödemezlik Def'i ve İhtiyati Tedbir Yolu	79
5. Genel Şartın Uygulanırlığı.....	81

a. Genel Şartın Hukuki Niteliği	81
b. Kefalet Sigortası Sözleşmesi Bakımından İnceleme.....	83
6. Ticari Hükümlerin Uygulanması	84
a. Sözleşmeye Uygulanacak Ticari Hükümler ve Uygulanma Sırası.....	85
b. Asli Edim ve Yan Edim Yükümlülüklerine İlişkin Kuralların Tespit Edilmesi.....	86

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KEFALET SİGORTASI SÖZLEŞMESİNDE TARAFLARIN HAK VE BORÇLARI

I. Teminat Talep Edenin Hak ve Borçları.....	89
1. Bedel Ödeme Borcu	89
a. Genel Olarak Bedel Ödeme Borcunun Kapsamı.....	89
b. Bedel Ödeme Borcunun İfa Edilmemesinin Sonuçları	90
2. Beyan Görevi.....	92
a. Genel Hükümler Kapsamında Beyan Görevi.....	93
b. Sigortacılık Kitabı Kapsamında Beyan Görevi.....	94
i. Sözleşmenin Kurulması Aşamasında Beyan Görevi	95
ii. Sözleşmenin Devamı Sırasında Beyan Görevi.....	96
iii. Riziko Gerçekleştiğinde Beyan Görevi.....	96
iv. Bilgi Verme ve Araştırma Yapılmasına İzin Verme Görevi.....	97
v. Zararı Önleme, Azaltma ve Teminat Taahhüt Edenin Rücu Hakkını Koruma Görevi	97
3. Beyan Görevinin İhlal Edilmesinin Sonuçları.....	97
a. Beyan Görevinin Sigortacılık Kitabı Kapsamında Değerlendirilmesi.....	98
b. Beyan Görevinin Genel Hükümler Kapsamında Değerlendirilmesi.....	100
II. Teminat Taahhüt Edenin Hak ve Borçları.....	101

1. Statik Riziko Taşıma Borcu	102
2. Teminat Kapsamında Taahhüt Ettiği Edimi İfa Borcu.....	103
3. Lehtarın Doğrudan Başvuru Hakkı.....	106
4. Rücu Hakkı.....	106

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KEFALET SİGORTASI SÖZLEŞMESİNİN

SONA ERMESİ

I. Sözleşme İlişkisini Sona Erdiren Nedenler Bakımından.....	110
1. Dönme.....	110
2. Fesih.....	110
3. Yenileme.....	111
4. İptal	112
5. İkâle (Bozma) Sözleşmesi	112
6. Sürenin Sona Ermesi	112
II. Dar Anlamda Borç İlişkisini Sona Erdiren Nedenler Bakımından.....	113
1. İfa.....	113
2. Alacaklı ve Borçlu Sıfatlarının Birleşmesi.....	113
3. İbra	114
4. Takas	115
5. Sonraki Kusursuz İfa İmkânsızlığı.....	116
6. Zamanaşımı	117

BEŞİNCİ BÖLÜM

KEFALET SİGORTASI SÖZLEŞMESİNİN

UYGULAMADA KARŞILAŞILAN

GÖRÜNÜM BİÇİMLERİ

I. Örnek 1	119
------------------	-----

1. Örneğin Tahlili	121
2. Sözleşmeye Uygulanacak Hukuk Kuralları	121
a. Asli Edim Yükümlülükleri	121
i. Bedel Ödeme Borcu	121
ii. Taahhüt Edilen Edimi İfa Borcu.....	121
b. Yan Edim Yükümlülükleri.....	122
c. Beyan Görevi.....	122
d. Rücu İlişkisine İlişkin Sözleşme Hükümleri.....	123
II. Örnek 2	123
1. Örneğin Tahlili	125
2. Sözleşmeye Uygulanacak Hukuk Kuralları	125
a. Asli Edim Yükümlülükleri	125
i. Bedel Ödeme Borcu	125
ii. Taahhüt Edilen Edimi İfa Borcu.....	126
b. Yan Edim Yükümlülükleri.....	126
c. Beyan Görevi.....	126
d. Rücu İlişkisine İlişkin Sözleşme Hükümleri.....	126
III. Örnek 3	126
1. Örneğin Tahlili	128
IV. Örnek 4	128
1. Örneğin Tahlili	130
V. Örnek 5	130
1. Örneğin Tahlili	132
VI. Örnek 6	132
1. Örneğin Tahlili	134
SONUÇ	135
KAYNAKÇA.....	139